

Jednou budou dál

Na světě nejsme sami

David Nadrchal
01.01.2019

Expozice

Rošáda

Ještě než padly první výstřely, my studenti jsme seshora pozorovali náměstí Nebeského klidu, které se v mžiku změnilo v náměstí pekelného běsnění. Profesoři si horlivě psali poznámky, k něčemu takovému už dlouho nedošlo a my se měli dívat, abychom se vyvarovali opakování té katastrofy. Studenti z Beast street naopak celou situaci fascinovaně pozorovali a jejich tváře byly jedno velké nadšení. Jen se hrnuli, aby pogratulovali homunkulům, kteří za vším tím stáli.

Ti jen stáli a tupě pozorovali stovky mrtvých mladých lidí, dělali přeci svou práci a to nemůže být špatně. Od Maa Ce-Tunga, rytíře Šelmy, dostali za úkol držet moc v rukách Komunistické strany a veškerou iniciativu jedince bez milosti potírat a to klidně prostřednictvím ostrých střel a tanků. Gratulace ze strany démonů lichvářů přecházeli bez emocí stejně tak jako naše spílání. Homunkulové jakožto umělá stvoření vytvořená lidmi neměli pro nás anděly a demony, kteří jsme z jejich pohledu přišli zcela odnikud, prázdné pochopení. Ať se dole pod nimi dělo cokoliv, oni dál do lidí cpali svou a to dokud se nerozplynuli, protože už pro společnost nic neznamenali. Bohužel o homunkulech, kteří v Číně udržovali diktaturu jedné strany, nsvobodu a strach, se nedalo odhadnout, jak dlouho se ještě udrží u moci.

Zvláštní, ačkoliv nás homunkulové ignorovali, nedělali vlastně nic, co by se od naší práce zvláště lišilo. Jak my, tak oni jsme mohli ovlivňovat lidské myšlenky. Je bláhové si myslet, že člověk má své prožívání plně pod kontrolou, nemůže zabránit tomu, že na něj někdy vybafne nějaká myšlenka, nebo pocit. To je naše dílo, na plénech dostáváme dušepisy počtem a silou odpovídající charismatu strany, která dušepisy prosazovala... tehdy jsem byl pouhý student a to všechno jsem se učil a právě toho dne bylo rozesláno na tisíce dušepisů, které probouzely bázeň před stranou, před její obrovskou mocí rozhodovat nad životem a smrtí. Tam kde doposud plápolala jiskřička naděje na demokracii, právě rozeslané dušepisy vsadily beznadějný souhlas se vším, co strana dělala. Dále pak mnoho dušepisů s obsahem „nebojuj, nevzdoruj, uteč“ a další.

Nejedna osoba tehdy ztratila naději a ze slibného života směřujícího k lásce a svobodě tehdy zůstala troska bez špetky elánu. Byl jsem odhodlán svého kmotřence tomuto osudu ušetřit stůj, co stůj. Ve škole mi to šlo a měl jsem velké štěstí, že mi za soupeře z Beast street poslali neskutečně líného lichváře, který se jen válel a důstojným protivníkem mi nebyl ani náhodou. Snad ekonomové našich nepřátel předem odhadli, že Yang PjuH díru do světa neudělá. Svým způsobem se jednalo o osobu velmi čistou, pro svou zdrženlivost v činech udělala jen málo chyb, ale její charisma bylo tak nízké, že se lichvářům prostě vyplatilo k ní poslat nulu.

Já se cítil poctěn, že mi byla přidělena zrovna Yang. Dívka jako ona by snadno dala za pravdu režimu a to i když oba její rodiče s ním byli na nože. Vzal jsem to jako výzvu, Yang bude mít vlastní vůli a sílu, nenechá sebou nehorázně manipulovat a bude věrná své víře i rodině. Už na Koleji jsem učitele fascinoval svou potřebou odvést profesionální práci a Yang byla náročný projekt. Tu a tam mi něco uniklo a démon lichvář si prosadil svou, ale otěže jsem držel já a to ve věcech malých i velkých. Těch druhých opravdu nebylo mnoho, ale nebýt jedné z nich by nevznikl tento příběh.

Nový svět

Má Yang, po otci PjuH, stála na letišti Václava Havla sama. Na nás lidé většinou, když hodnotí, zda někoho mají, či ne, zapomínají, a snad je to správně, sociální potřeby lidí mohou uspokojit jediné lidé popřípadě jiní pozemští tvorové. Bůh a andělé, mezi něž se já jako anděl strážný řadím, si musíme počkat. Tohle je příběh mě (strážného anděla Qishoua) a mé kmotřenky. Dvou bitev, které každý z nás bojoval a bez toho druhého by byl předem ztracen. O Yang, kterou jsem

vytáhl z bažiny a hodil ji do dravé řeky a mně, který se ocitl tváří v tvář tomu nejhoršímu, co strážného anděla může potkat.

Není možné oddělit příběh člověka a jeho strážného anděla. Vězte lidé, že nad každým z vás bdí jeden anděl strážný a jeden démon lichvář. Anděl se snaží vás přivést do lásky k celému Božímu stvoření a démon ve vás probouzí lenost, sobectví, pýchu a nenávisť. Každý z nás je blíž jednomu z těch dvou pólů, na to máme vzorce, jimiž spočítáme, kdo z nás zvládne dotyčného lépe zastupovat a mít tedy větší vliv na jeho myšlenky. Tento vliv je dán především možností zastupovat dotyčného při interakci dvou a více lidí. Kéž by však naším jediným protivníkem byl ten jeden lichvář... V Česku jsem se musel postavit mnohem horším a děsivějším nepřátelům než lenivému povaleči Lanhanovi. Nebýt duše, kterou mi svěřili...

Yang jsem znal dokonale, aspoň jsem si to na letišti Václava Havla myslel, od ní jsem se naučil mnoho o tom světě, který Bůh stvořil a ostatně i o mnohém, co stvořil člověk. Bděl jsem nad ní, když se v malém a téměř nevytápěném bytě čínské metropole Wu-chan učila chodit, spolu s ní jsem poslouchal biblické příběhy, které jí vyprávěla matka. Když se ještě jako předškolní děti Yang a její vrstevníci domáhali práva vyrazit na lov bájněho divocha jie-žena, měla už má kmotřenka jasno, že sebou musí mít prak a v případě nutnosti ho s ním porazili, tak jako David kdysi Goliáše.

Tehdy měla rodina PjuH štěstí, že kádr, který hovor oněch dětí slyšel, neznal pořádně ani čínský jazyk natož pak židovsko-křesťanské texty. Co se náboženství týče, byla celá rodina s režimem v silném názorovém nesouladu, avšak žádný z rodičů neměl chuť veřejným vyznáváním nepovolené víry provokovat úřady. Andělé, kteří na plénech (jednáních mezi správci dvou a více duší) zastupovali její rodiče, zvolili rozumnou strategii nepouštět se do bitev, které není možné vyhrát. Kdyby proti režimu vystoupili otevřeně, mohl by je zlomit, ale takto se nikdy nemuseli na život a na smrt bít o to nejhodnotnější vlastnictví - víru. Nikdy se nepřestali účastnit bohoslužeb podzemní církve. Oni, dvě další rodiny a pastor, jinak zaměstnaný ve státní církvi každou neděli, pozdě večer v bytě některé z rodin otvírali Bibli a diskutovali o v ní obsažených textech, mnohdy velmi těžko pochopitelných i pro mě, který prošel akademií Nový Jeruzalém.

Velmi tvrdá práce rodičů se výchovou přenesla i na jejich jedináčka, matka byla lékařka, otec se jako inženýr podílel na výrobě letadel a Yang perfektně studovala. Otec byl konfucíán (což mu ovšem nebránilo se zároveň považovat za křesťana) a matka kalvinistická křesťanka, oba se v plném souladu se svým vyznáním shodli, že dítě musí být vychováváno ke střídmosti, pracovitosti, poslušnosti a věrnosti. Jako mnoho jiných dětí, které však byly ve srovnání s mou kmotřenkou o poznání zhýčkanější i Yang tvrdě dřela, aby její výsledky byly co nejlepší. Nezapomenu na ty předvečery zkoušek a zveřejněných výsledků, kdy v pozdních hodinách uléhala a třásla se strachem, jestli uspěje. Zvláště těžké to bylo okolo jejích čtrnácti, tehdy totiž chtěla uspět nejen u učitelů, ale také u chlapců. (Právě pro tyto myšlenky dospívajících nám na Patronske koleji doporučovali si ze začátkem jejich puberty obléknout opačné pohlaví. Prý to pomůže intenzitě našeho vztahu.) V druhém neuspěla, na to byla příliš jiná. Odchovaná především tím, co se Mao, Teng a další pokoušeli marně zničit během kulturní revoluce, nedokázala s vrstevníky najít společnou řeč.

V oněch těžkých chvílích, tak jak to dělala její matka, nahlédla do Bible. Právě nad Bibli, rozebíranou následující neděli v pravidelném kroužku si uvědomila, že prvenství není až tak nutné, že Bůh člověka miloval i těsně poté, co vzešel z prachu a vlastně nic nedokázal, že neúspěchy a bolest jí Bohu jediné přiblíží. Postupně přestala pociťovat závist vůči nejlepším žákům třídy, ostatně to byly z nějakého důvodu většinou děti kádrů, což vyznamenávání poněkud zesměšňovalo. Samozřejmě jsem jí k tomu pomohl několika příhodně poslanými dušepisy, ale to hlavní se událo mezi ní a Bibli. Pakliže ji skrze studijní a sexuální ctižádost lichvář v oněch dnech nejednou získal, nyní se mu vysmekla.

Ačkoliv si s vrstevníky příliš neporozuměla, studijního úspěchu se dočkala. Wu-chanská univerzita patřila mezi tři největší centra vysokoškolského vzdělání v Číně a ona zde dostala příležitost studovat angličtinu. Jazyky jí vždy šly, snad to dokazuje i to, že z padesáti tisíc znaků své mateřštiny

se do nástupu na univerzitu dokázala naučit bezmála všechny. Nu a na univerzitě Yang poprvé potkala Češky.

Hvězdný dojem na třídu tedy neudělaly, ačkoliv stipendium získaly za velmi dobré výsledky, Číňanům přišlo, že jsou poněkud líné. Vrchol tomu všemu nasadila jedna... těžko říct jak se jmenovala, ale měla velmi ráda tehdejšího prezidenta. V náročném prostředí dívky dlouho nevydržely, nedokázaly pracovat dostatečně tvrdě. Na poslední a nejdůležitější zkoušku se neučily a pak před zkouškou brečely, že vlastně nic neumí. Ještě před tím, než musely univerzitu opustit, naskytla se jim možnost poreferovat o své vlasti.

„Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávisť,“ opakovala si Yang v krizovém okamžiku „aspoň v Česku“. Co bylo oním krizovým okamžikem? Použil jsem starý zaprášený dušepis, jakých bylo kdysi na náměstí Nebeského klidu připraveno pro několik generací dopředu.

Yang svou víru nikdy nezdala, jakkoliv své rodiče nepříjemně překvapila od vrstevníků přebranou úctou k některým komunistům, víru si vzala tak, jak jí ji oni dali. I jako studentka, chodila večer do bytů některého z křesťanů podzemní církve a zde u kuchyňského stolu zpívala tlumeně písně a rozjímala spolu s ostatními nad Bibli. Sama si přála být pastorkou a požádala proto laika Jieho, aby ji zasvětil do tajů knihy knih. Doktorant svolil a na univerzitních schodech s ní hovořil o výkladech Bible, obalené do obalu Maovy rudé knížky.

Jednoho dne ale Jie zmizel. Nikterak vzácný, zato obrovský průšvih. Komunistická strana Číny byla všemocná a naprosto komukoliv se mohlo stát, že vedle něj na chodníku zastavilo auto, ven vystoupili policisté a několik měsíců se z něj mučením snažili vymlátit doznání k nezákonné činnosti, kterou mohla být i kritika strany. Členové podzemní církve, v jejichž kruzích byla Komunistická strana Číny nezřídka ztotožňována s nejvyšším zlem, totiž Antikristem, se svým smýšlením představovali pro lovce „osob vyžadujících speciální péči“ samozřejmě kořist.

Čínští vyšetřovatelé nebyli nijak zvlášť dobře vybaveni a absenci sofistikovaných pomůcek jako je detektor lži nahrazovali krutostí vůči zadrženým. Když chtěli, tak doznání dostali prakticky z každého. Jak také jinak, když vás sváží tak, abyste se vůbec nemohli hýbat, a v této póze vás nechají čtvrt roku. Jak ustát, když vám místo jídla a pití dávají drogy? Dříve nebo později Jie musel Yang a ostatní studenty své buňky prozradit. Věděla, že pokud okamžitě nezmizí, bude zanedlouho v naprosté izolaci bita, ponižována a znásilňována ona a to s tím efektem, že prozradí další členy podzemní církve, které stihne stejný osud. Neodešla by, neopustila by svou rodinu a spíš by čekala, než ji chytí a vytloučou z ní jména ostatních křesťanů. Musel jsem se do toho vložit a dušepis „Nebojuj, nevzdoruj, uteč!“ mi zrovna přišel vhod, Yang si to nějak přebrala a utekla.

Přihlásila se na zájezd do Prahy, sehnat vízum stihla ještě v době, kdy Jie mlčel. Pro jistotu ale nespala na kolejích, nýbrž u rodičů. Odtud také v osudovém dni vyrazila na mezinárodní letiště Wu-
chan, kde už ji čekala průvodkyně a dalších několik turistů. Když jela autobusem, rozezněl se jí v kapse telefon.

„Co je s tebou? Před chvílí mě na chodbě stopla policie a zjišťovala, jestli jsem ty...“ chtěla vědět spolužačka. Yang hovor típla, a když u letiště vystupovala, nechala ho na sedadle. Její polohu policie nezjistí.

Poslední týden, tedy po dobu co trval zájezd, strachy téměř nespala, nejedla ani nemluvila. Přitom Praha bylo krásné město, dobrý nový domov. Ona viděla lidi, skutečně svobodné lidi, kterým nikdo dopředu nerýsuje budoucnost, kteří mohou svobodně nakládat se současností i vykládat minulost. Lidi, kteří si mohou zvolit, co si budou myslet, kam půjdou, co si obléknou, na čem budou pracovat, čemu budou sloužit.

Můj zrak upoutalo město. V nejstarším historickém centru stálo mnoho krásných starých památek. Právě zde bylo díky návštěvníkům nejrušněji, ale cizinci Staré město i Malou stranu hyzdili. Právě kvůli stovkám podniků cílících na cizince i neustále přeplněným chodníkům by mi činilo větší potěšení mít svůj domov někde jinde. Kupříkladu v prvorepublikových vilách, pěkných domech

postavených solidními architekty povětšinou na kopcích poté, co se rozpadla velká Rakouská monarchie. To však nebyl konec města, úplně na okraji se nacházela sídliště. Každé mělo svou vlastní podobu, ale ve všech případech se jednalo o nepřehlédnutelný výplod nutnosti ubytovat velké množství lidí. Panelové domy si s estetikou nelámaly hlavu, prostě byly velké, aby se do nich vešlo, co nejvíc lidí. Mnoho budov z okraje města, směsic skla a betonu, mělo velmi podobný účel: pojmout maximum kancelářů, jen na rozdíl od obytných domků působily o poznání křiklavěji, moderněji, poutavěji, ale také pro leckoho odpudivěji. To celé bylo jedno město, jen tak mimochodem zdejší integrovaná doprava patřila mezi nejlepší na světě.

Od Wu-chanu se Praha v mnohém lišila. Ani zdaleka se nemohla pyšnit jeho stářím. Ačkoliv v současnosti byly nejvýraznějšími budovami jednoho z největších měst Číny vysoké mrakodrapy, bez jakých se v jednadvacátém století neobešla snad žádná metropole, nedalo se při hodnocení města odhlédnout od vzájemně propojených bunkrů, jež se rozprostíraly pod povrchem. Pevných, předem daných cest pro ty, kteří by zde hledali útočiště. Městu dodávala jistou jedinečnost také hluboká a chladná jezera, vytvářející s vedle postavenými domy téměř harmonický celek a konečně také nový rychlý vlak, který je spojoval s dalšími velkoměsty, kupříkladu na západě položeným a velice bohatým Kantonem.

Kdysi byl Wu-chan hlavní město, ta doba však byla minulostí. Výsadní pozice Prahy také mnohé netěšila, pražané se opakovaně stávali terčem kritiky jak z menších měst, tak z venkova, ale i od osob velmi vysoce postavených. Přesto Yang doufala, že v tomto městě, či kdekoliv jinde v této zemi, nalezne nový domov. Wu-chan, místo jejího mládí i bydliště jejích rodičů, patřil minulosti, snad. Teď jen najít nějakou důvěryhodnou osobu, která se jí ujme. Institucím se věřit nedá.

V peněžence jen pár bezcenných jüanů, za to si jízdenku nekoupí. Nezbyvá, než jít pěšky. Když začal zájezd, nasedli do autobusu a nechali se odvézt až do hotelu, kde následující týden spali. Teď se však o sebe musela postarat sama a to vždy znamená o něco menší komfort, nicméně také výrazně větší svobodu a to byl důvod, proč sem přiletěla.

Tady a letišti, v tom neustálém hemžení lidíček, každopádně zůstat nechtěla. Lanhan už se probíral svými dušepisy a hledal nějaký, kterým by ji přiměl k návratu do Číny, ale to mi nepůsobilo obavy. Žádný takový dušepis jsme neměli a i kdyby, Yang se komunistické strany bála tolik, že by s ní „Láska k vlasti“ nic neudělala, namísto toho se vydala vstříc Praze.

Po cyklostezce, pod dálničním mostem, skrz hustý park Šárka, teď v listopadu bez listů a už se blížila místům, která viděla z autobusu. Kam dál? Pohodlnou cestou z kopce kamsi do hlubin parku, nebo přes silnici někam vzhůru? Rozhodla se pro druhou cestu. Díky předkreslené zebře a semaforům se i přes čtyřproudovou silnici plnou rozjetých vozů dalo přejít bez obav z nehody. Nikdo řidičům nedíkoval, kam musí jet, mohli sednout a vyrazit. Stejně tak nikdo nehlídal hovory, které vedli všudypřítomní Pražáci. Neznámá řeč a hučení motorů, to vše se skládalo do jedné velké symfonie tohoto nového světa.

Ocitla se ve zcela neznámé čtvrti domků, které neměly takový historický význam, aby je sem průvodkyně zavedla. Z Číny je také neznala, byly příliš individualistické na to, aby si je mohl dovolit prostý Číňan, zato nedostatečně okázalé, aby o ně stáli bohatí kapitalisté země středu. Rodinné vilky Yang viděla poprvé. Ze změti domů se vynořil kostel, právě takový jaké stavěla státem kontrolovaná církev v Číně. Tohle ovšem bylo Česko, tady se nemusela bát.

Popošla k budově, položila na dveře dlaň a zaváhala. Má zaklepat? Bude někdo uvnitř? A opravdu je to bezpečná? I křesťané, nad jejichž vírou bděl stát, byli její bratři, ale co ji to zas napadalo? Tyhle křesťany přece nikdo nehlídal! Neměla se čeho bát. Když ale kostel vypadal stejně jako ten státní chrám, kde by okamžitě potkala policistu v civilu. Nesmí se bát! Zvedla ruku a už se chystala zaklepat.

Tu zpoza rohu vyšla policejní hlídka. Dva městští strážníci s vysílačkami, obušky a pistolemi, které stejně nesměli použít. Yang se proti své vůli rozklepala, v téhle zemi přece byli policisté dobří.

Tady přece jak stát, tak občané stáli o svobodu, chránili pravdu a policisté byli bohubílou součástí toho všeho. Přesto od nich odvrátila hlavu a dál upřeně hleděla na vrata kostela. Policisté o ni ani nezavádili pohledem, lhostejně prošli kolem a pokračovali dál v obchůzce.

Musela to zkusit. Rukou zabušila na vrata od zahrady, nic. I kdyby byl kněz uvnitř kostela, neslyšel by ji, to Yang věděla, a přesto zabušila ještě podruhé, potřetí a nakonec jediným západním jazykem, který znala, zavolala o pomoc „Please help, please help!“ Nic. Jen jeden z policistů se kus vrátil, aby zkontroloval, zda se nic neděje. Pohlédl na Yang, ta strnula jako přimražená, ale pak jen mávnul rukou a otočil se k ní zády.

Kostel byl zamčený. Kam teď? Žádný zřejmý cíl Yang nenapadal, moc toho o Česku dopředu nestudovala, a tak jí teď nezbylo, než spoléhat na štěstí. Nazdařbůh se loudala ulicemi, potkávala lidi, které nezajímala a jejichž řeči nerozuměla. Pořád na kopci, pořád mezi vilkami a nikterak velkými bytovými domy. Stíny rostly podobně rychle jako její hlad. Blížil se večer a ona neměla, kde přespat. Ještě nikdy nespala pod širým nebem a přelom listopadu a prosince nebyl dobrou příležitostí k tomu s touto kratochvílí začínat.

Lampy se rozsvítily, mlžný a mrholící podzimní den začala pomalu střídat chladná noc. Ráno budou dost možná suché větve stromů pokryté jinovatkou. Yang neměla výbavu ani kuráž usnout v takovém chladu. Rychle spěchala potemnělou ulicí a pomalu sbírala odvahu zkusit štěstí přeci jen na policii. Přes silnici ji pouliční svítlna ukázala zvláštní dům. Vypadal jako všechny ostatní, jen nad širokými vstupními dveřmi měl kalich a pod ním nápis v češtině, které ale Yang nerozuměla. Symbol číše jí byl povědomý, příjemně povědomý. Prohlížela si ho pozorněji a tu si všimla kříže, který se nacházel na ořechu mezi nohou a kupou kalichu. Tohle znala, domácká církev. I tady! Radostí vběhla do silnice, ale zář reflektorů, následný pád a dopplerovým jevem deformované troubení našťvaného řidiče vrátilo její myšlenky zpátky do reality.

Zvedla se, kolem projelo další auto, a pak ještě jedno. Bezradně a trochu zoufale koukala na dům, od něhož si slibovala, že jí poskytne útočiště. Ať se rozhlížela, jak se rozhlížela, zebra nikde. Auto projížděla dál a řidiči si jí nevšimli. Pomalu se otáčela, když klaksony jednoho vozu rozezněly celou ulici. První vstřícný řidič zastavil auto uprostřed silnice a troubil, aby neodešla. Přeběhla vozovku a zastavila se až u dveří domácího kostela.

Auto toho hodného řidiče zaparkovalo přímo před modlitebnou a ven vystoupil mladý muž. Ó, kéž by mi byla dána stejná suverenita jako jemu, to by pak nebylo třeba žádných dohadů s lichvářem. Totálně ho převálcovat by se mi dařilo už prvním dojmem. Právě o takovém vzezření snila celá zlatá Mládež čínských velkoměst, která přijala za své životní poslání zařadit do svého životního stylu každý západní prvek, který se jim připletl pod nohy. Ačkoliv se pro všechny západ rovnal USA i zde v České republice, se našel někdo, kdo by jim vysokou svalnatou postavou, sebevědomým vystupováním i oděvem, který si na sebe za rok prokazatelně nikdo nevezme, zaručeně imponoval. A právě tento člověk Yang oslovil. Nejprve česky, takže mu nerozuměla, poté však přešel do oběma známé angličtiny.

„Are you OK?“

„No, I'm not.“

„No, she isn't, because she walk your ways,“ to řekl lichvář a přitáhl tím na sebe nemálo mé pozornosti. To nebyl typický Lanhan, co se většinou neobtěžoval ani myslet, něco zlověstného v něm zažehlo jiskru života. Snad vycítil někde v blízkosti sílu, která by mu umožnila přeci jen Yang opanovat „poslouchat mě, mohla v Číně rozjet slibnou kariéru a žít si v přepychu.“

„Vždycky prosazuješ tu...“

„Širokou cestu, po které kráčí mnoho lidí, kteří to mají ve všech ohledech lepší. Nejsou sami, nemají pochybnosti o smyslu a cíli cesty, mohou se vzájemně podpořit...“ dokonce i jeho obličej se změnil, hlas měl ostřejší a mysl zřejmě bystřejší. Démoni se někdy navzájem napodobují, to

znamenal, že někde v blízkosti by se musel nacházet lichvář opravdu nebezpečný, ale aspoň by se mi konečně dostalo nějakého důstojného soupeře.

„To vše na cestě do záhuby,“ když chce Lanhan, nebo cokoliv, co ho ovlivňuje, diskutovat, tak at' diskutuje. Já se výměny názorů ani žádné jiné práce nikdy nebál.

„Jaképak záhuby? My lichváři naše klienty vždy vedeme k životu, k penězům, které jim umožní si ho užívat a zároveň si zaplatit zdravotní péči, která je při životě nějakou dobu udrží. Dále jim pak pomáháme ke slávě, k životu v cizích myšlenkách i k životu po životě. To vy se svým nastavováním tváří své 'kmořence' hubíte.“

„Ovocem vaší práce je beznaděj a hledání smyslu v místech, kde není. Jeden 'úspěch' lichváře, totiž bohatý, slavný a bezohledný člověk, stojí mnoho lidí, kteří budou zašlapáni. Vy lichváři jdete proti sobě!“

„Máme stejné myšlenky, jak se starat o jednotlivce. My hájíme zájmy klienta, ten je pro nás nade vše, zato vy byste chtěli všechno podřídít nějakému vyššímu principu a to je vůči lidem podrazácké.“

Rozhodně je dobře, že se konflikty mezi anděly a démony neřeší násilím, to by byla celá Baterková zóna v jedné velké válce. Když už je řeč o Baterkové zóně hodilo by se trochu představit své pracoviště. Spolu s lichvářem se staráme o Yang a náš tým se někdy nazývá „baterkou“, jeden vydává, co může a druhý jeho práci pohlcuje, tak jako když se elektrony vydávají od záporné elektrody k té kladné.

Na Patronske koleji jsme se museli učit spoustu vzorců a metod, kterak preference spočítat, ke komu z nás má Yang blíž. Démoni na Beast Street prošli podobnou praxí, akorát podvádí, kdy to jen jde. Je-li člověk v lásce, jak říkáme my (lichváři nám příznivý stav nazývají: „je-li mimo rozum“), totiž přistupuje k sobě samotnému jako k služebníku, jehož hlavním úkolem je sloužit lidem, pak ho na všemožných jednáních zastupujeme my. V opačném případě právo zastupovat připadá lichvářům.

Jak taková jednání vypadají? Nejprve se svolají zástupci všech lidí, kteří se ocitli v sociální interakci, poté může jednání začít. Většinou pléna moderují zástupci člověka, který má zrovna velké charisma, v drtivé většině případů lichváři. Krom zástupců jednotlivých lidí se plén účastní také homunkulové. Tyhle tvory stvořili lidé a nyní se účastní našich zasedání, mají zde sice jen poradní hlas, ale v praxi je to proti nám až tak moc neznevýhodňuje. Dušepisy mohou psát stejně tak, jako my.

Dušepis pro většinu z nás představuje zásadní pracovní výstup, ale také noční můru a pekelnou nudu. Jen si vzpomeň lidský čtenáři, jak často se ti stává, že se do tvých myšlenek vloudí nějaká, kterou jsi sám nevyvolal. Například si prohlížíš titulky na konci filmu a náhle tě zachvátí melancholie, že ty sám nic neznamenáš. Přišla odnikud, nechtěl jsi ji vyvolat, máš ji pod kontrolou jen částečně. Tak to ti nejspíš poslal dušepis „Proč tě nikdo nezná?“ tvůj démon lichvář. Jindy si zas uvědomíš, jak je někdo skvělý člověk, jak statečně zvládá nelehký osud a i při četných neštěstích neztrácí lásku ke světu. Takovéto dušepisy posíláme téměř výhradně my.

Ale přijít k dušepisům je taky někdy docela fuška. Krom vzorců na počítání vděčnostního kvocientu jedince, jenž nám odhalí, kdo má právo člověka zastupovat, se také určuje charisma jedince, totiž význam, který má jeho zástupce na plénech. Takové plénum je prostě setkání dvou a více baterkových týmů. Už v této sestavě může dojít k tisku dušepisů, zástupci se domluví kolik dušepisů příslušného obsahu chtějí obdržet od centrály a pokud je jejich společné charisma dostatečné, tak dušepisy dostanou.

Jakkoliv si nemohu stěžovat na vděčnostní kvocient své kmořenky, který mi umožňuje ji dlouhodobě zastupovat, o nějakém charismatu v našem společném případě nemůže být řeč. Náš hlas na plénech nikdy nehrál velkou roli, vlastně vůbec žádnou. Výjimku tvořila drobná jednání se zástupci dnes již zatčeného Jieho. Jeho strážná anděl byla jako on, ačkoliv měla k dispozici velké charisma a pohodlně by mě přehlasovala, nejednou mi dala přednost. Ostatně nízké charisma bylo součástí mé strategie, byl jsem sice na besedě se exzástupci jistého Ghándího, kterým se podařilo vybudovat silné

charisma a to za udržení kladného vděčnostního kvocientu, ale já nechtěl riskovat, že by s mocí vzrostla pýcha mé kmotřenky a já bych o ní přišel.

Teď se Yang octla v novém prostředí a to je pro dosavadní zástupce vždycky nebezpečím. I lichvář věděl, na čem jsme: „K čemu vy andělé vůbec jste? Kvůli tvým dušepisům riskuje všechno. Ženeš ji do záhuby!“

Noví bratři nové sestry

„So... I would like to help you, if I can.“ Po pár slovech už nestála v mrholení, tmě a chladu přede dveřmi, nýbrž v nadějně nervozitě v prosvětlené a vyhřáté kuchyni, spolu s udivenou a kompletní rodinou jejího hostitele.

Nevěděla, jak se jmenují, co pro ně znamená víra, jestli náhodou nesympatizují s Čínou, nevěděla o nich vůbec nic. Ale přijali ji, ten mladý muž zastavil, když všichni ostatní jeli a Yang neřešili. Vzal ji k sobě domů, když neměla střechu nad hlavou a teď jí kladl otázky. Kdo a proč tu je? Ne jako policista, nýbrž jako člověk snažící se pomoci. Jemu věřila, a tak se ani nezdráhala odpovídat

„Well, soon we accompany you to the police station, where you ask for assylum,“ zakončil konverzaci mladík, Pavel Hřivna. Po dlouhých domluvách následovala večeře. Český chléb, jídlo, se kterým se v Číně nepotkala, zato zde hrálo očividně roli základní suroviny. K tomu jakousi podivnou tuhou hmotu odpudivě výrazné chutě, kterou hostitelé označovali za „cheese“, nebo taky „sýr“. Aspoň čaj jí nebyl cizí.

Každý stolovník uměl obstojně anglicky, a tak mezi osmi očima mohla probíhat plynulá konverzace, pro zjednodušení ji uvedu v češtině.

„Nemusíte to mít lehké,“ pronesla temně hlava rodiny „budou prověřovat, jestli náhodou nejste agenti. Kdyby vás bylo moc, váhali by, zda si vašim přijetím nepoškodí vztahy s Čínou.“

„Co taky čekat od těch exotů v současné vládě. Premiér neschopný, vicepremiér všehoschopný a Bělobrádek bez vlivu, že do toho vaše strana vůbec šla...“ ozval se jeho syn.

„Pavle, to, že KDU-ČSL vstoupila do vlády, nebylo ani moje rozhodnutí ani chyba. Patové situace společnosti jediné škodí a Sobotkova sociální demokracie byla a pořád je slušná strana. Krom toho, já jsem obyčejný zastupitel a moc jsem s tím dělat nemohl.“ bránil se otec.

„Starší lidé mají vždycky pocit, že jediné, na co mají vliv, je rodina,“ odpověděl Pavel a kritiku doplnil širokým americkým úsměvem.

„Ti mladí myslí, že mohou pohnout se světem a přitom nemají ani tu rodinu.“

„To já s kamarády z TOPky chci v pátek polepit celý Václavák protivládními plakáty a to není všechno díky nám se do téhle země vrátí vůle k demokracii “

„Václavákem polepeným plakáty?“ otázal se ho otec s ironickým úšklebkem.

„Neměl by ses raději učit na zkoušky?“ dodala matka.

Po jejích nevinných slovech; jaká Yang neslychala, protože je slýchat nepotřebovala; syn div nenadskočil zlostí. „Ne!“ vykřikl, jeho doposud vysoce pozitivní vystupování bylo to tam.

Tak se Yang ocitla ve farářské rodině.

Celý následující den byla jako na trní, kdy konečně půjdou na policii požádat o azyl, ale Štěpán Hřivna, farář Petřínského sboru Českobratrské církve evangelické, otec Pavla Hřivny, manžel starostlivé Rebeky Hřivnové, člen Křesťanské demokratické unie – České strany lidové, zastupitel městské části Praha 6 a majitel matrace, na které Yang v noci spala, prohlásil, že by se nejdřív měla seznámit s chaosem, do kterého vlezla.

Prohlídku města už Yang měla za sebou, teď ještě musela poznat lidi. Po zkušenosti se včerejším večerem byla jednoznačně zmatená. Přijali ji mezi sebe, to ano. Z křesťanského hlediska si rodina Hřivnových vůbec špatně nevedla. Ona byla bezradná, bez peněz, bez zázemí, bez rodiny a oni ji vzali k sobě domů. Zastavili auto, když všichni ostatní jeli, dali jí najíst a ustlali jí v modlitebně.

Přesto měla pocit, že něco není tak, jak má být. Její konfuciánská část s novými pořádky tak ztotožněná nebyla a já její obavy sdílel.

Jíst ji tedy dají. Otázka je, zda bude Yang schopná zdejší pokrmy strávit.

Když se Yang po dni stráveném na faře dozvěděla, co si Štěpán Hřivna představoval, když chtěl, aby poznala české lidi, patřičně se vyděsila a já se jí nedivil.

„You are twenty and for people as young as you are, our church has some events. This evening you join other young people!“ oznámil jí. Družit se Yang zrovna nepotřebovala, kdokoliv, koho by potkala, by mohl sympatizovat s Čínou a například nahlásit na velvyslanectví, že je na faře Petřínského sboru.

Ale farář byl neoblomný. Host si nemůže mnoho diktovat a už vůbec nepřichází v úvahu, aby hostiteli odporoval, když nemá kam jít jinam. Aspoň Yang to tak vnímala. V půl osmé večer, po dni, který strávila hovorem s Rebekou Hřivnovou, se začali ve společenské místnosti vedle modlitebny scházet lidé. Mládež pomalu začínala.

Tento milý zvyk tolik připomínal bohoslužby podzemní církve. V neděli věřící vzdávali Bohu díky v modlitebně, prostorné čtvercové místnosti, o jejímž náboženském účelu nebylo kvůli kazatelně na vyvýšeném pódiu a prostému dřevěnému kříži, který byl pověšen za ní na stěně, pochyb. Společenská, nebo taky sborová, místnost byla naproti tomu vzezření velice světského. Normální stoly, normální židle, obojí lehké, aby se dalo snadno přenášet sem a tam, po stěnách fotky z akcí petřínských evangelíků a v rohu drez na nádobí a odkapávač. Každý čtvrtek v sedm třicet zde začínala pravidelná setkání evangelické mládeže. Studenti středních a vysokých škol zde strávili společně dvě až tři hodiny, jedli, zpívali, diskutovali o Bibli i o zcela nenáboženských záležitostech, škole, politice, zajímavých životních zážitcích a dalších tématech. Studentské bohoslužby podzemní církve vypadaly vlastně úplně stejně.

Byl tu však jeden významný rozdíl. V Česku se lidé nebáli, za setkávání jako toto jim nehrozilo ani věznění ani mučení ani jiné perzekuce. Přesto se zdálo, že vůle čínských křesťanů se stýkat a společně žít víru je větší než u těch českých. Jich se scházelo každou neděli všech dvanáct, jen zřídka nastávalo, že by někdo nepřišel, a když, tak obvykle kvůli nemoci. Do Petřínské fary přišlo skutečně jen minimum mládežníků.

„Neboj se, znám všechny účastníky mládeže a vím, co od nich čekat,“ ubezpečoval ji farář, ještě než sešli z farářského bytu dolů do společenské místnosti. Yang neměla co říct, prosby o pomoc zavolané před dveřmi katolického kostela byly jedinými, které od útěku z Číny nepronesla jako odpověď na cizí dotaz.

„Chápu, že nestojíš o to, aby o tobě cizí lidé něco věděli. Asi by ti prospělo si vybrat nějaké české jméno?“ pokračoval Štěpán.

„Neznám česká jména.“

„Co třeba Rút.“

„Hmmm“

„Znáš Rút z Bible, ne?“ a aby se Yang, pořád ještě nové jméno nepřijala, zorientovala, vytáhl z regálu na skříni anglickou Bibli a nalistoval v ní příslušný úsek.

„Rút... ano, tu znám. Doprovázela Noemi, svou tchýni, na cestě z Moábu do Izraele.“

„Přál bych ti, abys dopadla jako ona.“ Yang od faráře odvrátila hlavu a mírně se začervenala, ale tato změna nebyla na její žluté pleti výrazná. „Ale už dost řečí, začínají se scházet mládežníci“

Pavel Hřivna se vrátil z Právnické fakulty, kde trávil všední dny. Dále přišla jakási vypárádřená kráska s rudou stužkou ve vlasech, medička a nakonec ještě jeden mladý student.

Schylovalo se nejen k velmi nepříjemné situaci pro Yang, nyní už vlastně Rút, ale také k prvnímu velkému plénu v novém světě.

„Dnešní mládež bude mít speciální program. Hlavní program si vezmu já – promiň, Jane, schovej si ho na příště – a bude anglicky, protože tu máme velice váženého hosta, Rút z Číny, ačkoliv je jazykově jistě velmi nadaná, za dva dny toho z češtiny moc pochytit nestihla,“ uvedl Štěpán. Má kmotřenka zřejmě vzbudila zájem, pozitivní. Debora Pavelková, studentka medicíny a jedna z těch šťastných, které se dostaly až do čtvrtáku této fakulty bez toho, aby musely začínat odznova, ji ihned zasypala hromadou otázek, ale farář dal najevo, že otěže drží i nadále velmi pevně a nehodlá je pustit.

Plénium pomalu začínalo. Já a Lanhan jsme zaujali v jednacím sále malé velikosti své místo. Já seděl vepředu, vděčnostní kvocient Yang byl jako vždy kladný a Lanhan podřimoval za mnou. Na Koleji jsem z psychologie člověka leccos pochopil a dalo se čekat, že ačkoliv o nás budoucí lékařka Debora Pavelková projevila zájem, nebudeme jediným bodem programu.

„Pro začátek by bylo vhodné se seznámit. Každý ať řekne jméno a představí biblickou pasáž, která pro něj hodně znamená. Začnu já: Jmenuji se Štěpán Hřivna a starám se o tenhle sbor. Pro mě osobně hodně znamená příběh Pavlova obrácení - ne kvůli tobě ne, synku – člověk si říká, že by i on někdy potřeboval, aby ho Bůh nějak zasáhl a on se přestal honit za bojem s ‘nepřáteli’, kteří jsou mu vlastně velmi podobní a místo toho se zaměřil na to, co je opravdu důležité a to i na kazatelně, v rodině i na zastupitelstvu, totiž hlavně šíření Kristovy zvěsti. Drtivá většina konfliktů se dá s trochou pokory vyřídit bez velkého vzteku a; mládeži nedivte se, člověk nikdy není hotový; právě v tomhle bych se měl polepsit. A vezmeme to po kruhu doleva, takže jsi na řadě Rút.“

Lanhan našťestí pospával, a tak nevyužil příhodnou příležitost k tomu použít dušepis „Tahle otevřenost je podezřelá“, který se nacházel mezi vrchními pěti v naší složce. Zato já měl příležitost do útroh psyché Rút poslat dušepisy „Teď jde o všechno“ a tím ji nabudit. Dále jsem pak sáhl po dvou velice silných dušepisech, které spatřily světlo světa v prostředí podzemní církve, totiž „Bojuj s Antikristem“, jenž jí měl připomenout hrůzy režimu v Číně a zvýšit její odhodlaní se začlenit v Česku.

Rút se zamyslela, nic o těch lidech nevěděla a náhle se jim měla svěřit s něčím tak niterným jako biblickou pasáží, která pro ni znamená nejvíc. Tolik důvěry hned pro začátek? Sama na sobě cítila, jak se uzavírá do sebe, ale ne, to přeci nechtěla. „Buď se mnou, tak jako jsi byl se všemi mými předky, Bože,“ pomodlila se krátce a začala sbírat odvalu, a pak – jako když se zpoza rohu na ulici vynoří známý z domácích bohoslužeb – tenze zmizela. „Teď jde o všechno, nechceš se přeci vrátit k tomu Antikristovi, tak se začleň tady!“

Tenhle okamžik byl klíčový. Nehodlal jsem dopustit, aby byl promarněn. Vy lidé hrajete hru zvanou šachy a to je pro vás symbol strategického myšlení, díky Bohu, že jsou dušepisy náročnější. U šachů bych umřel nudou, tahle práce byla zajímavější. Vybrat z dušepisů ten, co se zrovna hodil a načasovat jeho použití, tak aby zapadl do toku kmotřenčiných myšlenek, které bylo třeba také předem odhadnout. Dále bylo důležité si uvědomit, že použité dušepisy se nevrátí. Člověku jdou věci tím snáz, čím častěji se do nich pustí, ale pro nás to neplatí a právě toho jsem poslední dušepis poslal jen s velkými pochybnostmi. „Máš to pod kontrolou,“ víc už jsem jich neměl, tenhle byl ještě z doby, kdy se naučila chodit, jinak vyrůstala v zemi, kde kontrolu neměla takřka nad ničím. Dušepis se mi zkroutil a rozplynul pod rukama, zato Rút pocítila klid a náhle jí nebylo zatěžko promluvit.

„Já jsem z Číny a tam není mnoho křesťanů. O to přísnější na sebe musí být nás několik málo, čím nás je méně, tím intenzivněji musíme šířit Kristovu lásku. Nehřešit a naopak prokazovat bližním maximum naší lásky. Bohužel to jde jen těžko, nejsou žádní neposkvrnění svatí, člověk hřeší a je nedokonalý. Jsem tak ráda za slova apoštola Pavla v epistoletě Římanům, myslím tím slavnou

Lutherovu sola fide,“ Štěpán, který ji doposud bedlivě pozoroval, zdvihl obočí, má kmotřenka toto gesto neznala, ale já vycítil, že se jedná o projev obdivu. „třetí kapitola, verš už nevím. Ale píše se tam, že Bůh o naší hříšnosti ví a že nás ospravedlní nikoliv pro to, kolik dobrého tady uděláme, ale proto, že přijmeme pomocnou ruku, kterou nám nabízí. Bůh je nekonečně milosrdný a my sami bychom měli být taky, ale jsme jen chybní lidé, kteří snadno podlehnou pokušení. Nechají se strhnout davem, nechají se bičovat ďáblem, neodvážejí se nést znamení beránka Šelmě navzdory...“

Už když jsem posílal dušepis „Bojuj s Antikristem“ tušil jsem, že na zmínku o Šelmě dojde, ale náladu mi to nezlepšilo. Pro Rút sice nebyl rozdíl mezi démonickou šelmou z poslední biblické knihy Zjevení a čínským prezidentem Si Ťing-pchingem, ale nás anděly šelma trápila ve své nezničitelnější a metafyzičtější podobě. Všechna naše právníčina a snaha se domluvit s lichváři mohla jít klidně na pomíjivou a nestálou Zemi, když se přiblížila Šelma. Ten hrozný drak šířil nenávisť, pýchu, sobectví a lenost, kamkoliv přišel. Zatímco my jsme se dřeli nad dušepisy Šelma přišla a začala lidské duše měnit přímo. Obvykle si našla nějakého lichvářem zastupovaného charismatického jedince a toho pak využila, aby udržel zkázu, kterou na své cestě způsobila.

Šelmě se na světě nikdy nedařilo zle, od té doby, co po zemi chodili první lidé, ona a její lichváři už měli v kapse minimálně polovinu z nich. Nic, do čeho se kdy lidé pustili, se neobešlo bez její účasti. Ať už se podílela na krutostech starověkých dobyvatelů, zvěrstvech římských i čínských císařů, náboženských válkách, koloniálních a později kapitalistických bezohlednostech, devastaci životního prostředí, genocid, nebo náboženském fanatismu, nikdy si nenechala ujít příležitost vytěžit z každého počínu lidské společnosti maximum. Ale tady v Česku se zdálo, že Šelma není, samozřejmě že lichváři odváděli „dobrou“ práci, jejíž plody byly poznat na každém rohu, ale Šelma samotná zřejmě přebývala jinde.

Na řadu přišla Debora, medička se dlouze zamyslela a pak řekla: „Já to nemám promyšlené nijak zvlášť hluboce. V evangeliích je hodně silných momentů, které pro mě znamenají velkou životní inspiraci... Asi bych vybrala kázání na hoře z Matoušova evangelia, nikoliv pro něco určitého, ale prostě proto, že tam Ježíš řekl hodně moudrých rad do života.“

„Jakou konkrétně?“ vyhrknul Pavel a Rút váhala, zda to byl projev zvědavosti, nebo snaha mládežnici zkoušet.

„Netrapte se tím, co budete jíst a pít, podívejte se na polní květy. Ty sice nepracují, ale krásou se jim nevyrovná žádný člověk,“ odpověděla mu Debora „samozřejmě je to jen parafráze, ale medicína je náročná škola, sice, ale člověku před zkouškou přináší jistou útechu, když ví, že na ní nevisí celý jeho osud, ačkoliv kdybych vzala Ježíše doslovně, tak mě vyhodí.“

„Právo je prý taky dost těžké,“ ozvala se druhá mládežnice.

„Jak pro koho, Julie“ odpověděl jí bez váhání Pavel.

„Pro tebe jistě ne, co?“ otázala se dívka.

„Jmenuji se Jan Nečas, studuji politologii na filozofické fakultě, a nemám svou oblíbenou biblickou pasáž. Ale fascinuje mě, a to už od doby, kdy jsem si ji vybral na confirmaci, jedna postava – Nikodém. Tahle vedlejší postava Janova evangelia přišla v noci za Ježíšem a diskutovala s ním o víře, byla kritická na rozdíl od mnohých Ježíšových učedníků, ale nakonec mu nebyla méně věrná. Když Ježíše ukřižovali, byl to právě Nikodém, kdo ho nechal sejmut z kříže a uložit do hrobu. Učinil tak v době, kdy se učedníci ve strachu rozprchli. Nikodém je důkazem toho, že není jen jedna cesta zbožnosti, že křesťané mohou být různí, že se od sebe mohou velmi lišit,“ hubený mládežník, který tak svérázně začal svůj projev, ačkoliv část stolu konverzovala, si podepřel hlavu rukou a podíval se na Pavla, který seděl vedle něj.

„Samozřejmě, že ne, kdyby ano, tak bych vůbec nestíhal svůj aktivismus. Tak například včera, kdy rodiče laskavě propůjčili demokratické auto, jsem strávil pět hodin diskuzí s lidmi na sídlišti.

Předpokládám, že drtivé většině se teď při samotném vyslovení jména našeho prezidenta Zemana zvedne žaludek,“ takovou míru ignorace by mohl snést snad jedině autista, ale Jan vypadal docela vyrovnaně.

„To je pěkné, že to děláš,“ odvětila Julie.

„Taky bych řekl“

„Pavle, mám takový pocit, že teď je na tématu Bible, ne aktivismus,“ upozornila ho Debora.

„Já vím. Všichni víte, že se jmenuji Pavel Hřivna a mou oblíbenou pasáží z Bible je příběh krále Davida. Začínal jako malý pastevec, který ale měl odvalu, byl ochoten si jít za svým a tak se stal největším králem Izraele. Jestli mi přijde, že v Bibli je něco opravdu inspirující, pak je to jeho příběh!“

Řada přišla na poslední mládežníci, Julii Soukupovou, ta reagovala jako by byla o pět mladší. Ústa roztáhla do nervózního úsměvu, urovnala si vlasy, vrhla trochu neschvělý pohled napravo, a pak to celé završila slovy: „Já nevím... Třeba příběh o Ester je pěkný, to jak si ji našel ten král, potom co přišla z ciziny se svou matkou...“

„Teď mícháš dohromady Ester a Rút,“ upozornila ji pohotově Debora.

„Aha,“ Julie zrudla ještě víc.

„Žena jako žena, obojí je to love story a story of brave, tak bych to nehrotil,“ zareagoval pohotově Pavel pomrkávaje rozšířenými zornicemi doleva.

Plénium bylo v plném proudu. Těžko říct, kdo ho skutečně řídil, zástupci nikde neměli cedulky, podle kterých by se dalo rozpoznat, který tým zastupuje jakého mládežníka. Zatímco lidé se bavili, my se střídali o slovo a zasílali do centrály objednávky na dušepisy. Nějak se k nám dostaly dušepisy „Jako Jan“, „Demokracie za to stojí“, ale dostatek byl i těch seriózních „Bible – inspirace bezmezná.“ Zvláštní, člověk by si řekl, že v kolektivu shromážděném kolem Krista, by to měl být co člověk, to anděl s jednoznačnou převahou, ale ne. Třetinu všech shromážděných tvořili démoni a ne jeden z návrhů by neprošel nebýt jejich hlasů, které díky obrovskému charismatu zdaleka neměly malou váhu.

„Vítej v nové rodině,“ pogrataloval jí po rozpuštění mládežníku Štěpán Hřivna. „Teď vím, že nejsi agent, nevěřím, že by znal Bibli tak dobře.“

Rodina, pro každého východoasijsce hodně, ne-li všechno. Konfuciánství, k němuž se mimo jiné hlásil i otec Yang, mimo jiné kázalo lidem vést spořádaný rodinný život. Při myšlence, co své matce, svému otci, jejich rodičům i všem bratrancům a sestřenicím způsobila tím, že odešla, se Yang roztřásla. Zdálo se, že česká církev ji přijme, jak by taky ne. Vždyť církev je společenství, které se hlásí ke společnému Otci, její členové se neváhají oslovovat „bratři“ a „sestry“, tedy k rodině rozhodně nemá daleko. Například i biologická rodina Yang, kterou teď opustila v nemilosti čínským úřadům, by bez křesťanské církve vůbec nevznikla.

Kdyby si její babičku, matky Yanginy matky, kdysi pod ochrannou ruku nevzala misie tehdy již dávno zesnulého Samuela Pollarda, světlá výjimka mezi mnohými, které při šíření víry vesele spolupracovaly s armádou i ekonomickými strukturami, má kmotřenka by nikdy nespátřila krásy Božího světa. Anglický metodistický misionář se ujal zaostalé etnické menšiny Miaů a krom nemocnice a školy pro ně vytvořil i vlastní písmo, do něhož přeložil Bibli. Právě zásluhou jeho misie mohla Huan, Yangina pramáti, opustit bídu rodiště Zhoujiazhuangu a dostat se na studia do Wu-chanu, kde poté její rodina zakotvila.

Krom gramotnosti a vzdělání si Huan od misionářů odnesla také křesťanskou víru a životní lásku. Tu byl o šest let starší než ona a když končila se studiem, on učil svou první třídu. Vztah mezi nimi začal až o pár let později. Když komunisté v roce 1950 misii zrušili, měl Tu obrovské štěstí, že se dokázal uchytit ve městě, nejprve zkoušel najít své místo v Pekingu, ale když měl pocit, že je zde vliv komunistické strany až příliš moc cítit ve vzduchu, zkusil štěstí jinde, konkrétně ve Wu-chanu. Tady

čirou náhodou potkal Huan a dali se dohromady. Mezi rodiči nepatřili k nejmladším, ale podařilo se jim vychovat tři děti. A právě jedno z nich, Kun, si za nečekaných okolností našla za partnera na cestě životem muže velmi vzdělaného, mravně náročného, konzervativního a zbožného.

Wen PjuH si nikdy na svou ženu nestěžoval, ctil ji i její rodiče tak, jak by to měl dělat každý správný konfucian. Konfucian věří v stabilitu a blaho zajištěné vzájemnými povinnostmi. Mistra a žáka, syna a otce, ale také vládce a poddaného. Komunistická strana dle jeho názoru rozhodně svou roli neplnila. Když vládce neplní svou roli, musí být svržen a nastolen nový zodpovědnější. Co však zmůže jedinec proti jedné z největších politických stran v dějinách lidstva? Navíc, jak to vypadalo v době Wenových studií, strana měla potenciál i chuť se reformovat. Nepochopitelného a mocichtivého maniaka Mao Ce-tunga vystřídal pragmatičtější Teng Siao-Pching a když čelní funkce opustil i ten, byli do nich aspoň dosazováni ti, kteří se mu zlíbili, tedy přívrženci reformem. Jeden z nich Chu Jao-pang, svým důrazem na vnitřní demokratizaci strany získal Wenovu důvěru a když v třiasedmdesátí náhle umřel, mladý konfucianský student neváhal a vyrazil spolu s mnoha dalšími studenty na náměstí Tchien-an-men v Pekingu vzdát zesnulému reformátorovi poslední hold.

V roce 1989 však nebeského klidu nedosáhl jen liberální generální tajemník Komunistické strany Číny, nýbrž také tisíce zmasakrovaných demonstrantů. Nestabilita v zemi a třenice mezi reformačním a konzervativním křídlem strany vedly k tomu, že v noci z třetího na čtvrtého července vláda poslala na poklidné shromáždění, volající mimo jiné i po demokratizaci své země, tanky. Jestli někdy Wen cítil byť jen stopu důvěry vůči komunistům, nyní ji docela ztratil.

Nedlouho poté, co se zcela zdeptán vrátil zpátky do rodného Wu-chanu, přišel i o další dvě věci. Nejprve o vědomí. Ač postřelen do nohy se dostal do vlaku i z něj, ale jinak daleko nedošel. Nedaleko nádraží se zhroutil, od hrůzných zážitků v Pekingu nezamhouřil oka, a jelikož ani na demonstraci samotné mnoho nenaspal, byl i po dvanáctihodinové jízdě vlakem, otřesu a všem dalším v tak špatném stavu, že kus od nádraží omdlel. Upadl a praštil se hlavou o asfalt.

Nedlouho po vědomí a rovnováze (z nichž to první brzy našel) ztratil i hlavu a to konkrétně pro jednu ze sester, které se o něj staraly. Pozdější lékařky, jeho manželky a matky Yang. Oba se shodli, že komunistický režim ztělesňuje nejvyšší zlo, pro oba byla důležitá rodina a oba sdíleli jasnou představu o výchově dítěte. Ani jeden z manželů neviděl v rozdílném vyznání problém, stejně tak, jako měli oba za to, že Yang může být klidně zároveň křesťanka i konfucianka. Vždyť na tom není nic zvláštního být dvojího náboženství, když se tyto víry nerozporují, nýbrž doplňují.

Přesto získalo náboženství matky navrch, jednak protože právě kvůli němu se Yang účastnila nezapomenutelných domácích bohoslužeb a jednak pro osobnost matky samotné. Otec neměl zdaleka takovou potřebu dcerce předávat svou víru jako matka. „Vždyť je to jedno, jestli bude uctívat víc Ježíše, nebo Konfucia. Hlavně, když si do života odnese, že svět není od toho, aby sloužil jí, nýbrž že právě ona přišla, aby sloužila světu. Je jedno, jestli je kočka černá, nebo bílá, hlavně, že chytá myši.“ Stejně jako matka i otec Yang před spaním vyprávěl o Ježíši, tedy spíš o Konfuciovi, akorát změnil jména. Aby v tom prý Yang neměla moc velký zmatek. Že některé příběhy v Bibli nenajde, se Yang dozvěděla až od Jieho.

A to všechno teď bylo za ní. Ty všechny lidi vydala napospas perzekucím a místo nich tu teď měla lidi úplně neznámé. A ona své rodiče, ale taky bratrance a sestřenice nechala v Číně. Co na to říká otec? Vždyť ten už nad ní musel zlomit hůl. Kdyby se vrátila, jistě by a ni křičel „To jsi moje dcera? Tady nejsme v USA, tady ještě rodina něco znamená!“ Co ji to napadlo? Ale ne, ona přeci chránila svou rodinu. Svě bratry a sestry v Kristu, všechny by prozradila, kdyby ji chytili. Bratr v Kristu je víc než bratr v DNA, tahle útěcha nějak nepomáhala. Už byla noc a ona se nacházela sama v pokoji jen se svou matrací a teď také se smutkem. Sesula, opřela se o zeď, která jí skýtala aspoň nějakou oporu a nedokázala bránit slzám.

Sepnula v modlitbě ruce, ale místo slov se sepnutýma rukama vši silou udeřila do čela. Měla pocit, že jí to ulevilo víc, než kdyby se svěřovala Bohu a tak rituál zopakovala a napotřetí udeřila hlavou do zdi za sebou.

Lanhan si to spokojeně prohlížel a já marně, ale o to urputněji hledal dušepis, který by s tím něco udělal. Žádný konkrétní, tak jsem jí aspoň poslal vzpomínku na to jak jí rodiče utěšovali a jak se s ní usmířovali, když jako batole provedla něco, co se nesmí. Ona to už zapoměla, ale dušepisy zůstaly, dále jsem použil dušepis „Bůh miluje hříšníky“ a dušepis, který shodou okolností vznikl při rozhovoru s jejím otcem totiž „Jednou budeš žít v dobré zemi,“. Nezbylo než čekat, Rút se skutečně pomalu zklidnila a už byla schopná se modlit. Teď to bylo mezi ní a Bohem, má úloha končila, ale o tom, že se chmury a výčitky vrátí, jsem nepochyboval.